

קו לחינוך

הקו שלך למידע חינוכי

גיליון 477 | כ' אייר תשס"ט | 14.5.09 | משוגר למנויים בלבד | www.kavnet.co.il | kav1@bezeqint.net | פקס: 03-6354490 | מו"ל ועורכת: סיגל בן ארצי | עריכה: מיכל חביב | המערכת: ז הבית 4 יבנה | טל: 03-6354484

דו"ח על תוכנית "בתי"ס שוחרי שינוי"; המנהלים והמורים מרוצים אך עדיין אין שיפור בהישגי בתי"ס ובאקלים החינוכי

תקציבים למימון מגוון תוכניות התערבות ופעילויות, שמטרתן היא לשפר את הישגיהם ואת האקלים החינוכי. כמו כן מקבל כל אחד ממנהלי בתי"ס חונך אישי. החונכים הם מנהלי בתי"ס בדימוס, בעלי ניסיון רב והצלחה מוכחת בניהול. מטרת החניכה היא לתמוך במנהלים המשתתפים בתוכנית, ולסייע להם לשפר את רמת הניהול שלהם ואת הישגי בתי"ס. במסגרת המחקר נבחן בעיקר תהליך החניכה שעברו מנהלי בתי"ס. כמו כן, נבחנו במחקר היבטים מרכזיים נוספים הקשורים להפעלת התוכנית, כמו תהליך בחירת בתי"ס המשתתפים בה. בנושא זה בדקו החוקרים אם אכן יושמה בפועל ההנחיה, כי בתי"ס שייבחרו להשתתף בתוכנית יהיו בעלי הישגים נמוכים בלימודים ובמדי האקלים החינוכי. החוקרים בדקו את ההישגים בבחינות המיצ"ב של בתי"ס המשתתפים בתוכנית בשנים תשס"ה ותשס"ו, והשוו אותם להישגי בתי"ס האחרים במחוזות. על פי הדו"ח, הישגיהם של מרבית בתי"ס שנבחרו לתוכנית אכן היו נמוכים במקצועות הלימוד השונים ובמדד האלימות מבתי"ס האחרים במחוז. עם זאת מצאו החוקרים, כי בתי"ס שבלטו במיוחד ברמת הישגיהם הנמוכה לא נכללו בתוכנית. כמו כן נמצא, כי הישגיהם של חלק מבתי"ס שנבחרו היו דומים לממוצע במחוז. (המשך בעמ' 2)

עד לסוף שנת הלימודים הקודמת, לא חל שיפור משמעותי בהישגי התלמידים או באקלים החינוכי בבתי"ס המשתתפים בתוכנית "בתי"ס שוחרי שינוי". כך עולה מדו"ח, המסכם מחקר הערכה על התוכנית, שפרסמה החודש הראמ"ה – הרשות הארצית למדידה והערכה בחינוך. עם זאת מצוין הדו"ח, כי המורים והמנהלים המשתתפים בתוכנית מביעים שביעות רצון גבוהה מאוד. על פי הדו"ח, מדווחים המנהלים, המורים והמפקחים של בתי"ס על שיפור מהותי בכושר המנהיגות וההובלה של המנהלים, באיכות התכנון הבית ספרי, בביזור הסמכויות, בהעצמת הצוותים ובמעריך הטיפול בתלמידים מתקשים. המחקר בחן את השנתיים הראשונות ליישומה של התוכנית – תשס"ז-תשס"ח. התוכנית אמורה להסתיים בסוף שנת הלימודים הבאה, תש"ע. מחקר נוסף ומסכם על התוכנית יתקיים בשנת 2010.

תוכנית בתי"ס שוחרי שינוי גובשה לאחר מלחמת לבנון השנייה, בעקבות החלטת הממשלה להקצות משאבים רבים לשיקום הצפון. מטרת התוכנית היא לשפר את הישגי התלמידים, האקלים החינוכי ורמת הארגון בבתי"ס החלשים בתחומים אלה, באזורי הצפון, חיפה ועוטף עזה. בתוכנית משתתפים 86 בתי"ס מכל המגזרים וחיטבות הגיל. במסגרת התוכנית מקבלים בתי"ס

משה"ח; עד חודש אוגוסט הקרוב יפרשו 160 מאנשי המטה

למשה"ח רק "כסף קטן". על צעד התייעלות נוסף שנוקט השנה משה"ח, מדווח לקו לחינוך גורם בכיר במשרד. לדבריו, מטה המשרד עובר בחודשים האחרונים תהליך התייעלות מרשים. הגורם מוסיף, כי עד חודש אוגוסט הקרוב יפרשו ממטה המשרד 160 עובדים. ההתייעלות במטה מתקיימת במסגרת תוכנית שעליה הכריזה בתחילת שנת הלימודים מנכ"לית משה"ח היוצאת, שלומית עמיחי. ההתייעלות במטה הייתה אחת מדרישות משרד האוצר ממה"ח, בתמורה לתופסת התקציבית בת חמישה מיליארד ש"ח למימון רפורמת אופק חדש.

"במשרד החינוך אין כיום שומנים", כך אמר שר החינוך, גדעון סער במפגש עם עיתונאים, שהתקיים בשבוע שעבר. "אני שונא בזבז. איפה שניתן לייעל – אייעל. אבל בניגוד למיתוס מדובר בהיקפי חיסכון צנועים לקופת המשרד, שלא יפתרו את המחסור בתקציבים", אמר סער. בישיבת ועדת החינוך של הכנסת, שהתקיימה השבוע, שב והדגיש שר החינוך כי הוא אינו מתנגד להתייעלות במשרד. לדבריו, אחד מהצעדים שנקט עם היכנסו לתפקיד, הוא צמצום התקציב שהמשרד הקצה לפרסום בכלי התקשורת. סער הוסיף, כי הוא גם מוכן לאחד מחוזות לשם התייעלות, כפי שדורש משרד האוצר, אך לטענתו צעד זה יחסוך

מדי יום מעלים מורים מערכי שיעור חדשים

לרשת מורים. ואת/ה?

www.hem.co.il

דו"ח על תוכנית "בתי"ס שוחרי שינוי"; המנהלים והמורים מרוצים אך עדיין אין שיפור בהישגי בתי"ס ובאקלים החינוכי

(המשך מעמ' ראשון)

שהשתתפו במחקר, את הצלחתו של אחד מהמרכיבים המרכזיים של התוכנית – החניכה. זאת למרות שמפגשי החניכה במסגרת התוכנית החלו במרבית בתי"ס רק בסוף שנת הלימודים תשס"ז. בעת עריכת המחקר התקיימה החניכה במשך כשנה בלבד. על פי הדו"ח, מתקיימים מפגשי החניכה של המנהלים עם החונכים בדרך כלל אחת לשבוע, במשך כשלוש שעות. המפגשים נערכים בבתי"ס. החונכים מסייעים למנהלים, בין היתר, לזהות את נקודות החוזק ואת נקודות החולשה שלהם בתפקיד, וליצור תרבות ניהולית חדשה, הכוללת הטמעת תהליכי תכנון, יישום, הערכה ומדידה, בקרה והפקת לקחים. בראיונות שיבחו מרבית מנהלי בתי"ס את תהליך החניכה ואת החונכים. 70% מהמנהלים גם דיווחו, כי החונכים סייעו להם במידה רבה עד רבה מאוד לפתור בעיות מהותיות בחיי ביה"ס. מהדו"ח עולה, כי נוצרו יחסים חמים וחזקים בין המנהלים ובין חונכיהם. 99% מהמנהלים דיווחו על יחסי עבודה ושיתוף פעולה טובים עד טובים מאוד עם החונכים שלהם. 96% מהמנהלים אף ציינו, כי הם חשים נוחות רבה עד רבה מאוד לשתף את החונכים בקשיים, דילמות ערכיות ובתחושות כישלון. מחברי הדו"ח מציינים, כי החניכה מסתמנת כסיפור ההצלחה של תוכנית בתי"ס שוחרי שינוי. לדעתם הסיבה לכך היא שהחניכה מזמנת למנהלים מרחב למידה מוגן לשיפור יכולותיהם הניהוליות והארגוניות.

במחוזות חיפה והצפון אף נבחרו לתוכנית מספר בתי"ס, מעטים אמנם, שהישגיהם בבחינות המיצ"ב היו טובים מאוד אף בקנה מידה ארצי. החוקרים מציינים, כי ניתן היה לצפות שבתי"ס כאלה לא יכללו בתוכנית. בראיונות שקיימו החוקרים עם מפקחי בתי"ס נמצא, כי מערך השיקולים לבחירת בתי"ס לתוכנית לא היה תמיד נקי משיקולים זרים. חלק מהמפקחים ציינו, כי הופעלו עליהם לחצים מצד משה"ח, שהשפיעו על בחירת בתי"ס לתוכנית. לדבריהם שיקולים שונים, בהם פוליטיים, התערבו לעתים בהליך הבחירה. חלק מהמפקחים הסבירו, כי הכללתם בתוכנית של בתי"ס ברמת הישגים סבירה ואפילו גבוהה, הייתה תוצאה של אסטרטגיה מכוונת. לדבריהם, הדבר נעשה כדי לצמצם את הסטיגמה שהתוכנית מיועדת לבתי"ס כושלים. מנהלי בתי"ס והמפקחים הצביעו בראיונות על ליקוי נוסף ביישום התוכנית – אי העמידה של משה"ח בהבטחתיו על גובה התקציב שיקצה לה. לטענתם, משה"ח הבטיח לכל בתי"ס שנבחר לתוכנית תקציב של כ-400 אלף ש"ח לשנה, למשך 4 שנים, למימון תוכניות התערבות שונות. בפועל העניק משה"ח לכל בתי"ס כ-160 אלף ש"ח בממוצע בלבד עד לסוף שנת הלימודים תשס"ח. כמו כן ציינו המנהלים והמפקחים את אי-הוודאות שהם חשים בנוגע להיקף התקציבים שיועברו אליהם להמשך יישום התוכנית. למרות ליקויים אלו, ציינו כמעט כל המפקחים, המנהלים והמורים

המורים מקבלים תוספת שכר בבנק יהב

הלוואות ייחודיות

הלוואה ייחודית לכל מטרה לפותחי חשבון עו"ש משכורת, בריבית "פריים" פלוס 0.5%

- לחופשה ולנופש - הלוואה ייחודית בריבית מועדפת!
- לרכישת מזמנים והמחאות נוסעים במט"ח - להעברת מט"ח לסוכנות הנסיעות
- לרכב - בריבית "פריים" מינוס 2% בשיתוף חברת "קל אוטו".
- פרעון ההלוואה עד 48 חודשים.

הטבות בניהול חשבון עו"ש משכורת

- פטור מעמלת פעולה על ידי פקיד!
- פטור מעמלת פעולה בערוץ הישיר!
- פטור מעמלת הקצאת אשראי.
- פטור מעמלת הפקת פנקסי שיקים רגילים.
- פטור מדמי כרטיס על כרטיס אשראי (ישראל, מאסטרקרד, גולד מאסטרקרד).

- משיכת יתר עד גובה 3 משכורות:
- עד 5,000 ₪ בריבית יהב
- מעל 5,000 ₪ עד גובה המסגרת המאושרת בריבית "פריים" + 2%.
- הטבות בעמלות מט"ח.
- הטבות בעמלות ניירות ערך.

שווק 209 יק לחינוך

לעובדי המדינה והמגזר הציבורי

כל האמור בפרסום זה נכון למועד פרסומו וכפוף להוראות הדין, הרשויות המוסמכות, הסכם המעסיק ונהלי בנק יהב. אין בפרסום זה משום תחייבות ואין ייעוץ, חוות דעת או המלצה ביחס לפעולות האמורות לרבות כדאיותן, מתן האשראי, דמי הטיפול למתן הלוואות וקביעת הבטחונות בכפוף לאישור הבנק ותנאיו. הבנק שומר לעצמו את הזכות לשנות את התנאים בכל עת.

להצטרפות: *2617
www.bank-yahav.co.il

חינוך לערכים בבתי"ס במגזר הערבי; נמצא על סדר היום - אך כמעט ואינו מיושם

כך עולה מראיון עם ד"ר ח'אלד אבו עסבה, מנהל "מכון מסאר למחקר, תכנון וייעוץ חברתי" ומחבר הספר "חינוך לערכים בבתי"ס הערבי בישראל"

ומתנהל דיון בנושאים פוליטיים, הגם שהוא מוגבל למדי, אומר ד"ר אבו עסבה. מנהל מכון מסאר מוסיף, כי קיימות סוגיות חברתיות שאין למחנכים במגזר הערבי אומץ לעסוק בהן, משום שהן "טעונות" חברתית ותרבותית. לדבריו, למחנכים גם חסרים כלים ומיומנויות מקצועיות בכדי לדון בסוגיות אלו. בבתי"ס רבים במגזר היהודי מועברות לתלמידים פעולות לחינוך ערכי על ידי עמותות חיצוניות, באמצעות הרצאות, סדנאות וסמינרים בנושאים ערכיים שונים. ד"ר עבו עסבה מציין, כי לצערו תופעה זו כמעט ואינה קיימת בבתי"ס מגזר הערבי. לדבריו, במגזר הערבי קיימות רק עמותות מעטות העוסקות בתחום החינוכי, ולאילו שישנן חסרים המשאבים בכדי לפתח תוכניות בנושאים ערכיים.

אנשי חינוך רבים טוענים, כי החינוך לערכים נדחק במערכת החינוך בישראל בשנים האחרות לקרן זווית, על חשבון ההתמקדות בהישגים לימודיים. מראיון שקיים עיתון קו לחינוך עם מנהל "מכון מסאר למחקר תכנון וייעוץ חברתי", ד"ר ח'אלד אבו עסבה, עולה, כי בבתי"ס במגזר הערבי המצב אף גרוע יותר - החינוך לערכים כמעט ואינו בא לידי ביטוי. ד"ר אבו עסבה חיבר את הספר "חינוך לערכים בבתי"ס הערבי בישראל" ומאמר בנושא זה. במאמר, שפורסם בשנת 2000, טוען החוקר, כי בתי"ס במגזר הערבי מתמקדים בהוראת תחומי הדעת, וממעטים מאוד לעסוק בחינוך בכלל ובחינוך לערכים בפרט. לשאלה "האם מאז כתיבת המאמר חל שיפור בבתי"ס הערביים בתחום זה?" עונה ד"ר אבו עסבה בשלילה. לדבריו, בשנים האחרונות אמנם התחזקה המודעות בקרב המחנכים במגזר הערבי לנחיצות החינוך הערכי בבתי"ס, אולם בפועל לא תורגמה כמעט מודעות זו למעשה.

"אין ספק שהשיח החינוכי כיום במערכת החינוך הערבי כולל את נושא החינוך הערכי, אולם כנראה שביה"ס הערבי עדיין אינו ערוך להפוך שיח זה לעשייה של ממש", טוען אבו עסבה. לדבריו, החינוך המצומצם לערכים, שקיים בבתי"ס במגזר הערבי, מתמקד כולו בערכים אוניברסאליים, המסתכמים "בעשרת הדברות". אין כמעט עיסוק בערכים הנוגעים לתרבות הערבית, ללאום או לדת. ד"ר אבו עסבה מוסיף, כי העיסוק בבתי"ס בערכים אוניברסאליים בא לידי ביטוי בהוראה פרונטאלית של "עשה" ו"אל תעשה". לדבריו, במצב כזה לא מתקיים דיון מעמיק של ממש, שבו שותפים כל המעורבים בתהליך החינוכי, אלא מתנהל מונולוג מצידו של המחנך. לדבריו לא נוצרה עדיין במרבית בתי"ס במגזר הערבי תרבות של דיון פתוח, שהוא בעצם ערך בפני עצמו.

את חוסר העיסוק בחינוך ערכי בנושאים תרבותיים, לאומיים ודתיים בבתי"ס במגזר הערבי, מייחס ד"ר אבו עסבה למספר גורמים. אחד מהגורמים הוא היסטורי - בעבר לא עודד משה"ח ואף שלל עיסוק בנושאים פוליטיים אלו. החוקר מציין, כי כיום משה"ח דווקא מעודד דיון גם בנושאים אלה, אולם בתי"ס עצמם עדיין אינם מוכנים לקיים דיון כזה. "לדעתי ייקח עוד זמן עד שביה"ס הערבי על כל מרכיביו יהיה מוכן לדיון כזה, בין היתר בגלל החשש מלדון בחינוך פוליטי, גם כשהמשרד מעודד זאת. יחד עם זאת, יש לציין שבחלק מבתי"ס המחסום הזה קצת נפרץ

■ **180 מורים מלוד יקבלו בשבוע הבא מחשבים ניידים** - 180 מורים משישה בתי"ס יסודיים במגזר היהודי ובמגזר הערבי בלוד, יקבלו בשבוע הבא מחשבים ניידים. המחשבים הניידים יוענקו למורים במסגרת תוכנית "מחשב נייד לכל מורה", שיזמה קרן אתנה. את הפרויקט בלוד מממנים הסתדרות המורים, משה"ח, עיריית לוד ותורמים פרטיים. בנוסף למחשבים הניידים, יקבלו המורים קורס הדרכה של 112 שעות. לוד היא העיר השנייה במחוז מרכז, לאחר רמלה, שמצטרפת לתוכנית. מקרן אתנה נמסר, כי במסגרת התוכנית, שעליה הוכרז בתחילת שנת הלימודים שעברה, חולקו עד עתה כ-900 מחשבים ניידים למורים בבאר שבע, ערד, ירוחם, רמלה, מעלה יוסף, טירת הכרמל, נשר ואשדוד.

טעיתם? לא הצלחתם?
עם "משתלם להשתלם" תוכלו לחשב את המסלול מחדש ולהצליח!

חישבו מסלול מחדש

הצטרף גם אתה לשיטת משתלם, שהגיע למקום הראשון במחקר שנערך ע"י מכון ויצמן למדע בכיתות א' וב'. גם אם עדיין לא בחרת בשיטת משתלם באפשרותך לרכוש קיר פעיל לכיתות א' בי' וג' היוצר סביבה לימודית עשירה ומועילה ותואמת את תכנית הלימודים החדשה.

משתלם בטבעיים, משתלם בשברים ומשתלם בהנדסה

זוכי מבחני המיצ"ב הישראלי שכ משרד החינוך ומנווטים אתכם בביטחה אל יעדי ההצלחה במתמטיקה.

"משתלם להשתלם" ה-GPS להצלחה בטוחה!
הוצאת חנייה קהילות יעקב 54 בני ברק
כתובת האתר: www.mishtalem.com סייכ: hanaya@actcom.co.il

בלחץ שמאפיין את תקופת הלימודים לקראת הבגרות.

■ תלמידי בתיה"ס היסודיים באילת השתתפו בתחרות

איות באנגלית – 16 תלמידים מכיתות ו' בכל בתיה"ס היסודיים באילת, השתתפו לאחרונה בגמר תחרות איות באנגלית. נושא התחרות היה 60 שנה לאילת ואיכות הסביבה.

כל אחד מ-16 המשתתפים קיבל שי מאגף החינוך בעירייה, שכלל מילון אוקספורד אנגלי-אנגלי-עברי, ספר קריאה באנגלית ותעודה. את התחרות ארגנו המורות לאנגלית בבתי"ס היסודיים בעיר, בהובלת מדריכת המקצוע העירונית, בטי סימלמיץ.

לשלב הגמר קדמו תחרויות איות בית ספריות. במסגרת ההכנה לתחרויות למדו תלמידי כיתות ו' על העיר אילת ומגוון נושאים הקשורים לאיכות הסביבה ואקולוגיה. כמו כן התקיימו בבתי"ס ימים מרוכזים בשפה האנגלית. התלמידים גם קיבלו רשימה ובה 240 מילים בנושאי התחרות. בתום תהליך ההכנה התקיימו התחרויות הבית ספריות, שהזוכים בהן השתתפו בגמר.

תחרות הגמר התקיימה באשכול הפיס בעיר, במעמד מנהלת אגף החינוך בעירייה, מירי קופיטו, המפקחת המחוזית להוראת האנגלית, שירלי בורג, מנהלות בתיה"ס, תלמידים והורים. בחלק האומנותי של התחרות הופיעו תלמידים משלושה בתי"ס, בהצגה באנגלית בשם Keep Eilat Green. בהצגה מתוארות דרכים לשמירה על איכות הסביבה באילת ובעולם כולו.

לדברי המדריכה לאנגלית: "התחרות היוותה פעילות שיא ותוצר של עשייה מאומצת של צוות המורות לאנגלית". לדבריה, המורות בחרו את נושאי התחרות, הכינו יחידות לימוד ופעילויות ייחודיות להוראת הנושאים בשיעורי האנגלית, והרכיבו את רשימת המילים.

חינוך מיוחד

■ תלמידי ביה"ס לחינוך מיוחד יצרו את הגיבורים האישיים

שלהם – בביה"ס לחינוך מיוחד אורים בחיפה לומדים תלמידים בעלי אינטליגנציה רגילה, הסובלים מהפרעות התנהגות ולקויי למידה. בביה"ס לומדים כ-80 תלמידים בגילאי 7-15, מאזור חדרה בדרום ועד מעלות בצפון. בחודשים האחרונים השתתפו כל תלמידי ביה"ס בפרויקט לימודי ויצרתי בשם "הגיבור שלי". את הפרויקט פיתחה עבור ביה"ס הגלריה הרב תחומית או"גי בחיפה, היוזמת פרויקטים חברתיים בעיר ותומכת בהם.

במסגרת הפרויקט יצר כל תלמיד את הגיבור האישי שלו; הגדיר את מאפייניו, שמו ושפתו, תיאר את כוחותיו המיוחדים ושאפיותיו, וצייר או פיסל את דמותו. הגיבורים שיצרו התלמידים עובדו על המחשב לדמויות אנימציה על ידי צוות הגלריה, והועברו ללוחות פח שהתלמידים צבעו. הדמויות נגזרו מהלוחות והותקנו על קיר חיצוני בביה"ס.

מביה"ס נמסר, כי הפרויקט שימש כהליך טיפולי וחינוכי, שבסימו היה לכל תלמיד תוצר אישי – דמות של גיבור שאיתו הוא מזדהה, ודרכו הוא מעביר מסר משמעותי. עוד נמסר, כי התהליך העניק לצוות ביה"ס הזדמנות ללמוד על התלמידים דברים חדשים בדרך חווייתית ובלתי פורמאלית.

בשבוע שעבר התקיים טקס סיכום הפרויקט, שבו השתתפו התלמידים, המורים, צוות הגלריה ואורחים נוספים.

ניתן לצפות במצגת על הפרויקט באתר ביה"ס;

<http://pschools.haifanet.org.il/urim/default.aspx>

■ מתיאוריה למעשה; תלמידי מגמת האדריכלות עיצבו

מבואה בביה"ס – תלמידי מגמת האדריכלות משכבת י"א בבי"ס ויצו-ליאו באק בחיפה, עיצבו לאחרונה מבואה בביה"ס. הפרויקט התקיים במסגרת המקצוע "יישומים באדריכלות", שמלמד האדריכל מרטין מגל. המטרה המרכזית של הפרויקט הייתה לקדם למידה מתוך שותפות בפרויקט מעשי (Project Based Learning). מטרה נוספת של הפרויקט הייתה להפוך את הכניסה לקומה של כיתות י"א, המשמשת גם כמבואה לאולם ביה"ס, לחלל אסטטי המייצג את מגמת האדריכלות. לפרויקט

התלמידים נדרשו לערוך את הפרויקט בזמן קצר ובתקציב מצומצם.

הייתה גם מטרה שימושית – לספק לתלמידי שכבת י"א אזור ישיבה נעים ונוח בהפסקות, שלא היה להם עד כה. התלמידים נדרשו לערוך את הפרויקט בזמן קצר ובתקציב מצומצם. הוחלט על שימוש בחומרים פשוטים וזולים; הרהיטים עוצבו מקרטון כוורת וגבס והקירות – בצבע בלבד.

במסגרת הפרויקט חולקו התלמידים לקבוצות, שלכל אחת מהן הייתה משימה. הקבוצות עסקו בעיצוב החלל, עיצוב הרהיטים, בנייה בגבס וצביעת הקירות. תלמידי המגמה החליטו לשתף בפרויקט גם מספר תלמידים ממגמת העיצוב הגרפי, שעסקו בעיצוב ציור קיר במבואה.

מביה"ס נמסר, כי הפרויקט כולו בוצע על ידי התלמידים, שחתכו את הקרטונים והדביקו אותם, בנו ספסל ובר מגבס, צבעו את הקירות ועוד. לתלמידים סייעו המורה ואחד מההורים.

מנהל ביה"ס, ערן דובובי, מספר: "תלמידים רבים נשארו הרבה מעבר לשעות הלימודים הרגילות בביה"ס כדי לעבוד על הפרויקט. הייתה תחושה נהדרת של עשייה ויצירה. הבאת פרויקט בסדר גודל כזה מהרעיון, דרך הביצוע ועד לסיומו, מהווה למידה חווייתית שאין לה תחליף".

■ לקראת הבגרות; תוכנית לתגבור לימודי משולבת

בפעילות הפגתית – עיריית נצרת עילית הקצתה תקציב של 300 אלף ש"ח לתוכנית תגבור לתלמידי התיכונים בעיר, לקראת הבגרות במועד הקיץ. התוכנית כוללת בנוסף לשיעורי התגבור, ליווי ותמיכה של מדריכים, פסיכולוג ויועצות, ימי כיף וטיולים.

מהעירייה נמסר, כי השנה הגדיל ראש העיר, שמעון גפסו, את תקציב תוכנית התגבור לבגרות פי שלושה לעומת השנים הקודמות. עוד נמסר, כי מנהלות שני התיכונים בעיר, אורט שרת ואורט אלון, פיתחו את תוכנית התגבור, שהחלה מייד לאחר חופשת הפסח. במסגרת התוכנית מקבל כל תלמיד שיעורי תגבור במקצועות שבהם הוא מתקשה. השיעורים המתקיימים בקבוצות קטנות בנות 3-4 תלמידים, נמשכים גם בשעות הערב. בבתי"ס פועלות 70 קבוצות לימוד. כדי לא להעמיס מדי על התלמידים, משולבת בתוכנית פעילות הפגתית, הכוללת טיולים מאורגנים וימי כיף קבוצתיים. את הפעילות מנחים מדריכים מהחינוך הבלתי פורמאלי. כך, למשל, השתתפו בשבוע שעבר התלמידים בפעילות באולינג בקריות. כמו כן מלווים את התוכנית פסיכולוג ויועצות ביה"ס, במטרה להקל על תלמידים הסובלים מחרדת בחינה, או מתקשים לעמוד

■ בבאר שבע; בתיה"ס העל יסודיים השתתפו בתחרות הנואם הצעיר – עיריית באר שבע, מחוז דרום במשה"ח ומועדון רוטרי קיימו בשבוע שעבר את תחרות הנואם הצעיר העירונית. בתחרות התמודדו שבעה תלמידים מכיתות י'–י"ב, נציגי בתיה"ס העל יסודיים בעיר, על התואר "הנואם הצעיר של העיר באר שבע". כל אחד מהמתמודדים נאם במשך חמש דקות על נושא שבחר בתחומים – איכות הסביבה, תקשורת, דמוקרטיה ותרומה לקהילה. הקריטריונים לניקוד התבססו על המבנה הלוגי של הנואם, צורת ההגשה, הקשר עם הקהל, מיצוי הנושא והעברת המסר במסגרת הזמן המוקצב. לשלב התחרות העירונית קדמה פעילות לימודית בנושא "תורת הנואם", שהתקיימה בבתי"ס בליווי המדריכות המחוזיות לעברית. הפעילות כללה סדנאות ללימוד עקרונות הרטוריקה. בעקבות הפעילות התקיימו תחרויות בית ספריות, שהזוכים בהן עלו לשלב הגמר העירוני. מטרת הפעילות הן לקרב את התלמידים אל ערכי השפה, ולשפר את תרבות הדיבור, הדיון והנואם שלהם. במקום הראשון בתחרות

זכה רובי טלמנוב, תלמיד כיתה י"ב בבית"ס הטכני של חיל האוויר, שנאם על "התמכרות לאינטרנט".

■ בהוד השרון; אמנה עירונית לבטיחות בדרכים – עיריית הוד השרון ערכה בשבוע שעבר את טקס החתימה על אמנה עירונית לבטיחות בדרכים. בטקס השתתפו ראש העיר, חי אדיב, ונציגים ממשה"ח, מורים, הורים, תלמידים, מטה הבטיחות בדרכים העירוני ואגפי העירייה. טקס החתימה על האמנה היה אירוע שיא לפרויקט שהתקיים השנה בבתי"ס בעיר. במסגרת הפרויקט נכתבה אמנה בנושא הבטיחות בדרכים בכל בי"ס. האמנות הבית ספריות רוכזו, ומתוכן נגזרו ההיגדים לאמנה העירונית. הפרויקט התקיים במסגרת תוכנית לבטיחות בדרכים בשם "קהילה בטוחה", המופעלת בכל שכבות הגיל במערכת החינוך בהוד השרון, זו השנה החמישית.

כנסים ואירועים

■ במכון מופ"ת; "חינוך לבטיחות בדרכים – אנו לוקחים אחריות" – מכון מופ"ת יערוך ב-19.5.2009 כנס בנושא "חינוך לבטיחות בדרכים – אנו לוקחים אחריות". הכנס יתקיים בשיתוף עם האגף לזהירות ובטיחות בדרכים במשה"ח, הרשות הלאומית לבטיחות בדרכים ועמותת אור ירוק. בכנס יידונו הדרכים להטמעה מושכלת של המודעות להתנהגות בטוחה בדרכים בקרב התלמידים. כמו כן יוצגו כלים, חומרים ודרכי פעולה יישומיות להשגת יעד זה. במושב הכנס ישתתפו, בין היתר, מנכ"ל הרשות הלאומית לבטיחות בדרכים, יאיר דורי, מנכ"ל עמותת אור ירוק, שמואל אבואב, מנהל האגף להכשרת עובדי הוראה במשה"ח, נוח גרינפלד, ומנהלת האגף לזהירות בדרכים במשרד, ד"ר רחל רותם.

■ במכללה הערבית לחינוך; אסטרונומיה ותורת האבולוציה בכנס המדעים – המכללה האקדמית הערבית לחינוך בחיפה, תקיים ב-24.5.2009 את כנס המדעים השנתי שלה. הכנס יתמקד בנושא האסטרונומיה, לרגל שנת האסטרונומיה העולמית, ובנושא 200 שנה לתורת האבולוציה של דרווין. בכנס יושם דגש על חידושים טכנולוגיים ועל שיטות הוראה, המשלבות חשיבה בהוראת המדעים בבתי"ס ובמכללות להכשרת מורים. בין המרצים שישתתפו בכנס; פרופ' ברוס ווארד, מהמחלקה לאסטרופיזיקה באוניברסיטת הארווארד בארצות הברית, שירצה על "שנת האסטרונומיה העולמית; הזמן לשינוי בהוראת המדעים", וחתן פרס נובל לכימיה, פרופ' אהרון צ'חנובר, שירצה על "הדינאמיקה של חלבוני הגוף בבריאות ובחולי". כמו כן יתקיימו בכנס דיונים בנושאים; "ללמוד מטעויות; כיצד לתמוך בתלמידים טועים", "מודלים מתמטיים בהוראת המדעים", "אסטרונומיה – כלת המדעים", "מדע – אתיקה, תרבות ודת" ו"מדע בכיף", בהשתתפות חוקרים בכירים מהארץ ומהעולם.

■ במכללת גורדון; כנס על "אהבה ומיניות באוכלוסיות מיוחדות" – המסלול לחינוך מיוחד במכללת האקדמית לחינוך גורדון ערך לאחרונה כנס אקדמי שנתי בשם "אהבה ומיניות באוכלוסיות מיוחדות". הכנס עסק בנושאים, כמו "השפעתם של חיי הנישואין על תפקודם של זוגות המוגבלים בשכלם", "בניית תוכניות לחינוך מיני לאנשים בעלי פיגור שכלי" ו"הורות בקרב

נערות בלתי בשלות".

בכנס הרצו, בין היתר, נשיא אוניברסיטת חיפה, פרופ' אהרון בן זאב, על "שובה של האהבה ושגשוגה" וראש המרכז למשפט ורפואה במכללת נתניה, ד"ר יוסי גרין, על מעמד המשפטי של בעלי צרכים מיוחדים. גרין התייחס בהרצאתו לשאלה האתית "האם ניתן לשלול מבעלי צרכים מיוחדים את הזכות לחוות הורות?". בכנס נשאו דברים גם ראש המסלול לחינוך מיוחד במכללת גורדון, ד"ר נלי מלז'אק, ראש המכללה, ד"ר צפורה אשורת, ומרכזת הפיקוח על החינוך המיוחד במחוז חיפה, ד"ר מלכה מולכו.

איזה קולנוע חשוד בריגול? מהו הגמל המעופף?

מתנפתחה תחנת הרדיו הראשונה

ומתי ביקש דיזנגוף לחוס על בעלי חיים?

תל אביב חוגגת מאה!!!

מחפשים פעילות לתלמידים בנושא?

באתר 'בין ים לים' www.namebook.co.il

סיפורים, סיוורים, תמונות והפעלות.

האתר מבוסס על הספר 'בין ים לים'

של הסופרת רונית לוינשטיין-מלץ

בהוצאת 'ידיעות ספרים' – ספר הרפתקאות

המשלב בתוכו במתח ובהומור את תולדות ימיה

הראשונים של העיר תל אביב.

ronit@namebook.co.il

■ **אקלים מיטבי** – כ-260 מפקחים, מנהלים וצוותי מורים מובילים, מבתי"ס הנוטלים חלק בתוכנית ההתערבות "אקלים חינוכי מיטבי", השתתפו בשבוע שעבר בכנס מחוזי שנתי. נושא הכנס היה "קידום אקלים מיטבי". בכנס השתתפו גם ממלאת מקום מנהלת אגף הייעוץ בשירות הפסיכולוגי-ייעוצי במשה"ח, עדנה דשבסקי, ומתאמת הייעוץ במחוז, היא טנוס. בכנס הרצתה פרופ' רחל ארהרד, מביה"ס לחינוך באוניברסיטת תל אביב. כמו כן התקיים בכנס רב שיח בנושא "זרקור על הצלחות", שבו סיפרו המשתתפים על הצלחות ביישום תוכנית ההתערבות.

מהמחוז נמסר, כי בבתי"ס בצפון מיושמת אסטרטגיה מערכתית עקבית וארוכת טווח לטיפול אקלים חינוכי מיטבי. עוד נמסר, כי במסגרת זו מופעלות תוכניות להעצמת תחושות השייכות והמעורבות של התלמידים ולהגברת רמת המוגנות של כל באי בתי"ס.

במסגרת התוכנית אקלים חינוכי מיטבי, פועלים במחוז 18 מדריכים – 11 בבתי"ס במגזר הערבי ו-7 – במגזר היהודי והדרוזי. המדריכים מנחים 169 בתי"ס יסודיים וחיטבות ביניים. המדריכים מסייעים לצוותי ההיגוי הבית ספריים של התוכנית להעביר לתלמידים שאלון בנושא האקלים החינוכי ולנתח את תוצאותיו. כמו כן מסייעים המדריכים לצוותי היגוי לפתח תוכניות עבודה המקדמות אקלים מיטבי.

■ **ביקרה** – מנהלת המחוז, אורנה שמחון, ביקרה בשבוע שעבר במערכת החינוך בטמרה. שמחון ביקרה בגני ילדים ביישוב, במרכז

בתום הביקור אמרה שמחון

כי התרשמה מהמנהיגות

המובילה את מערכת

החינוך בטמרה. לדבריה, היא התרשמה במיוחד מהרצון העז של ראשי היישוב והצוותים החינוכיים לטפח מצוינות מחד ולצמצם את הנשירה מאידך.

ההעשרה לגני הילדים, בביה"ס היסודי אבן סינא, בביה"ס לחינוך מיוחד אלנור ובבתי"ס העל יסודיים מקיף א' אלביאן והשאם אבו רומי. כמו כן השתתפה מנהלת המחוז במפגש עם מנהלי בתי"ס ביישוב.

בתום הביקור אמרה שמחון כי התרשמה מהמנהיגות המובילה את מערכת החינוך בטמרה. לדבריה, היא התרשמה במיוחד

לציון "60 שנה לרשת אורט ישראל", שיתקיים בבנייני האומה בירושלים, בתחילת חודש יוני הקרוב. בלהקה משתתפים 60 תלמידים משכבות ז'-ט' בביה"ס, הנפגשים פעמיים בשבוע לאימונים וחזרות. הריקוד שייצג את ביה"ס בכנס, הנקרא "פסיפס עדתי", ממחיש את הרב תרבותיות בעדות ישראל. הלהקה, שנוסדה לפני כשנתיים בלבד, כבר הספיקה לייצג את ביה"ס במספר אירועים, ובהם בפסטיבל מחול בפרנקפורט.

מחוז תל אביב

■ **משלבת** – ביה"ס העל יסודי ממלכתי-דתי לבנות יבנה בחולון, זכה לאחרונה בפרס החינוך הדתי הארצי לשנת תשס"ט. את ביה"ס מנהלת אסתר פלדמר. ממינהל החינוך בעיריית חולון נמסר, כי ביה"ס מנהל ברוח פלורליסטית, ומעניק חינוך דתי לבנות מזרמים דתיים וחברתיים מגוונים. בביה"ס מתקיימת מגמה לאומנות פלסטית, שתוצריה יוצגו בבית מינהל החינוך לרגל הזכייה בפרס. עוד נמסר, כי צוות ועדת הפרס ציין במיוחד את הפעילות ההתנדבותית הבולטת של ביה"ס למען הקהילה ואת הצטיינותו בבחינות הבגרות. בשנת הלימודים הבאה ייפתח בביה"ס מסלול אולפנה, המיועד לתלמידות המעוניינות בחינוך דתי מוגבר. ביה"ס יבנה זכה בעבר בפרס "המוסד החינוכי היפה".

מחוז דרום

■ **יסובסדו** – בשנת הלימודים הבאה תיפתח במכללת אשקלון כיתה אקדמית לבוגרי כיתה ו' מכל בתי"ס המקיפים בעיר. בכיתה ילמדו 25 תלמידים מצטיינים במשך יום בשבוע, בשעות אחר הצהריים, ובמהלך חופשת הקיץ.

לאחרונה ערכה מכללת אשקלון מפגש עם מנהלי בתי"ס המקיפים, שבמסגרתה נדון הפרויקט. בפגישה השתתפו גם הסמנכ"ל לחינוך בעירייה, משה ינאי, מנכ"ל המכללה, פנחס חליוה, ראש המינהל האקדמי, ד"ר יואל שילה, וראש החוג למדעי המחשב, פרופ' אורי שילד.

במפגש הוצגה בפני המנהלים תוכנית הלימודים של הכיתה. התלמידים שילמדו בכיתה יאותרו על ידי בתי"ס, מבין בוגרי כיתות ו' הלומדים השנה 5 יחידות לימוד במתמטיקה, ויעברו בחינת מיון. במהלך שתי שנות הלימודים בתוכנית, יסיימו תלמידי הכיתה שנה אקדמית אחת במדעי המחשב. מעריית אשקלון נמסר, כי התוכנית תמומן ברובה על ידי המכללה והעירייה.

מהרצון העז של ראשי היישוב והצוותים החינוכיים לטפח מצוינות מחד ולצמצם את הנשירה מאידך. מנהלת המחוז הוסיפה; "בטמרה נעשית עבודה חינוכית יסודית וזה כלל לא מובן מאליו. אני מצפה שילדי העיר יגיעו להישגים הלימודיים המרביים. אנחנו כמחוז נסייע בהעצמת מעורבות ההורים ובפירוק חסמים, ונקצה כלים חינוכיים ומשאבים, ככל שיהיו בידינו".

מחוז מרכז

■ **שיעור באזרחות** – שר החינוך, גדעון סער, העביר ביום חמישי שעבר שיעור באזרחות לתלמידי אחת מכיתות י"ב בתיכון על"ה למדעים בלוד. נושא השיעור היה שלוש רשויות השלטון בישראל – הכנסת, הממשלה ובתי המשפט, ותפקידן. לדברי אחת מהתלמידות שהשתתפו בשיעור, התפתח במהלכו דיון ער בין השר לתלמידים. לדבריה, סער הסביר לתלמידים את הנהלים הנדרשים כדי להפיל ממשלה, מהו חוק התקציב וכיצד ניתן לערוך בו שינויים. לאחר מכן קיים השר מפגש ממושך עם צוות ההוראה בביה"ס.

בצאתו מהמפגש אמר שר החינוך, כי התרשם מאוד מהצוות ומחתירתו ללא פשרות למצוינות.

לדבריו; "דיברנו על מערכת החינוך בראייה לאומית, על הבעיות המאפיינות אותה, וכיצד ניתן להבטיח את איכות כוח ההוראה". סער הוסיף, כי המורים הצביעו בפניו על בעיות בהכשרת המורים. אחת מהבעיות המרכזיות שהועלתה, היא העובדה שמורים רבים אינם מלמדים את תחום הדעת שאליו הוכשרו, בשל אילוצים שונים. "זו בעיה אסטרטגית שמשה"ח צריך להתמודד עמה", הוסיף סער.

■ **כאוור לנשימה** – ראש מועצת שוהם, גיל ליבנה, שיגר בשבוע שעבר מכתב דחוף לשר החינוך. במכתב מבקש ליבנה מסער שלא לבטל את רפורמת אופק חדש. ליבנה מוסיף, כי הרפורמה עתידה להיות מיושמת בכל בתי"ס היסודיים ביישוב, החל משנת הלימודים הבאה. "חיכינו בסבלנות לתורנו", מציין ליבנה, "והצורך של המערכת ברפורמה חשובה זו אינו מוטל בספק". ליבנה מדגיש במכתבו, כי בשל מקדם הטיפול הגבוה של שוהם, זקוקה מערכת החינוך ביישוב "כאוור לנשימה" למשאב שעות הלימוד הפרטניות שהרפורמה מספקת.

■ **תייצג** – להקת המחול הייצוגית של ביה"ס אורט רבין בגן יבנה, זכתה לאחרונה במקום הראשון בתחרות ארצית של להקות זמר ומחול. הלהקה נבחרה לייצג את ביה"ס בכנס חגיגי